

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DİJİTAL MECRALAR KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı
3 Aralık 2025 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Nazım Elmas'ın, Komisyonun bugünkü gündemine, internet ve sosyal medyanın yükselişine, sosyal medyanın çocuklar bakımından barındırdığı tehdit ve risklere, çocukları bundan korumak için alınabilecek önlemlere ve önleyici tedbirlere ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın, Bakanlığın dijital ortamda çocukların korunmasına yönelik politikaları hakkında sunumu

2.- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü Ayşegül Yıldırım Kara'nın, Bakanlığın dijital dünyanın risklerinden çocukları korumak için yürüttüğü çalışmalar hakkında sunumu

3.- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Özge Aydiş Toy'un, Bakanlığın dijital dünyanın risklerinden çocukları korumaya yönelik yasal düzenleme önerileri hakkında sunumu

IV.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü Ayşegül Yıldırım Kara ve Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Özge Aydiş Toy tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DİJİTAL MECRALAR KOMİSYONU**

-----0-----

**1'inci Toplantı
3 Aralık 2025 Çarşamba**

-----0-----

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dijital Mecralar Komisyonu saat 14.05'te açıldı.

Komisyon Başkanı Nazım Elmas, Komisyonun bugünkü gündemine, internet ve sosyal medyanın yükselişine, sosyal medyanın çocuklar bakımından barındırdığı tehdit ve risklere, çocukları bundan korumak için alınabilecek önlemlere ve önleyici tedbirlere ilişkin açıklama yaptı.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş tarafından, Bakanlığın dijital ortamda çocukların korunmasına yönelik politikaları,

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü Ayşegül Yıldırım Kara tarafından, Bakanlığın dijital dünyanın risklerinden çocukları korumak için yürüttüğü çalışmalar,

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Özge Aydiş Toy tarafından, Bakanlığın dijital dünyanın risklerinden çocukları korumaya yönelik yasal düzenleme önerileri,

Hakkında sunum yapıldı.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü Ayşegül Yıldırım Kara ve Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Özge Aydiş Toy tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, toplantıya saat 15.39'da son verildi.

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.05

BAŞKAN: Nazım ELMAS (Giresun)
BAŞKAN VEKİLİ: Zeynep YILDIZ (Ankara)
SÖZCÜ: Büşra PAKER (İstanbul)
KÂTİP: Levent UYSAL (Mersin)

----- 0 -----

BAŞKAN NAZİM ELMAS - Sayın Bakanım, saygıdeğer milletvekillerim, Sayın Bakan Yardımcılarım, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının değerli bürokratları, Meclisimizin değerli bürokratları, çok değerli basın mensupları; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Toplantımıza hoş geldiniz.

Yeterli çoğunluğumuz vardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dijital Mecralar Komisyonunun 28'inci Yasama Döneminin 14'üncü Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Nazım Elmas'ın, Komisyonun bugünkü gündemine, internet ve sosyal medyanın yükselişine, sosyal medyanın çocuklar bakımından barındırdığı tehdit ve risklere, çocukları bundan korumak için alınabilecek önlemlere ve önleyici tedbirlere ilişkin açıklaması

BAŞKAN NAZİM ELMAS - Komisyonumuzun değerli üyeleri, bugünkü toplantımızın gündemini dijital ortamda çocukların korunması oluşturmaktadır. Bu kapsamda, çocukların dijital ortamda korunmasını, sosyal medya kullanımını, oyun sağlayıcılarına ve sosyal medyaya erişimde yaş sınırı uygulamalarını, çocukların korunmasına yönelik olarak ebeveyn ve sağlayıcıların koruma yükümlülüklerini ele almaya çalışacağız. Bu bağlamda, öncelikle gündeme ilişkin bazı değerlendirmelerde bulunduktan sonra, sunumlarını yapmak üzere Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımız Sayın Mahinur Özdemir Göktaş'a, sonrasında da talepleri doğrultusunda sayın milletvekillerimize söz vereceğim.

Teknolojinin gelişmesinin bir sonucu olarak internet, hayatımızın ayrılmaz bir parçası hâline gelmiştir. Dijital çağda internet kullanımının her alanda artmasına bağlı olarak bilgi ve iletişim teknolojilerinde gerçekleşen yenilikler, haber takibinden alışveriş yapmaya, iletişim kurmaktan eğlenceye kadar hemen her alanda büyük değişim ve dönüşümü beraberinde getirmiştir. Hayatın her alanını etkileyen internet ve özellikle sosyal medyanın yükselişi, yetişkinlerin olduğu gibi, çocukların hayatlarını da büyük ölçüde etkileyen bir faktör hâline gelmiştir.

Öncelikle, çocukların dijital dünyayla erken yaşta tanışmaları sosyal medyanın onların yaşam biçimini derinden etkilemesine sebep olmaktadır. Çocuklar da dâhil olmak üzere, kullanıcıların dikkatini çekme ve daha fazla zaman geçirmelerini sağlama amacına yönelik olarak tasarlanmış dijital dünya daha geniş kullanıcı kitlelerine ulaşabilen çevrim içi deneyimleri de içinde barındırmaktadır. Şüphesiz ki internet ve dijital ortamın çocuklara daha hızlı öğrenme, ödevlerini yapma, oyun oynama, sosyalleşme gibi daha birçok alanda kolaylık ve fırsat sağladığı düşünülmektedir. Ancak internet ve dijital ortam her zaman çocukların haklarını, güvenlerini ve sağlıklı bir biçimde yetişmelerini dikkate alarak tasarlanmadığından çocukların yasa dışı veya zararlı içeriklere maruz kalma riskini de bünyesinde barındırmaktadır.

Çocukların çevrim içi tehlikelere, bir diğer ifadeyle zararlı içeriklere maruz kalmalarının yanında bir diğer önemli sorun alanı da çocukların bağımlılık geliştirmeleri olmuştur. Çevrim içi ortamda çocukların karşılaşabileceği en yaygın riskleri, yalan haber ve yanlış bilgilerin yayılması, siber zorbalık, uygunsuz içeriklere maruz kalma, gizlilik ihlali, kimlik hırsızlığı ve aşırı ekran süresi şeklinde sıralamak mümkündür. Diğer taraftan, yoğun internet kullanımı ve dijital ortamda geçirilen sürelerin uzunluğu, çocukların yüz yüze iletişim becerilerinin zayıflaması, empati eksikliği, zamanlarını etkili bir şekilde yönetme güçlüğü, özellikle aşırı kullanıma bağlı olarak, eğitim çalışmalarına ayrılacak zaman, fiziksel aktiviteler ve gerçek dünya etkileşimleri için yeterli zaman kalmaması, uzaktan kolay iletişim imkânlarına bağlı olarak siber zorbalık ve buna bağlı olarak psikolojik problemler nedeniyle sosyal becerilerin zayıflaması ve duygusal gelişimde eksiklikler gibi olumsuz sonuçlara neden olabilmektedir.

Sonuç olarak, dijital ortam ve özellikle sosyal medya çocuklar bakımından önemli fırsatlar barındırmakla birlikte ciddi tehdit ve riskleri de beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla, dijital ortamın ve özellikle sosyal medyanın çocuklar üzerindeki etkilerini anlamak ve yönetmek için etkili stratejiler geliştirmek büyük önem taşımaktadır. İnternet kullanımının aşırılığa kaçtığı günümüzde mevzuat düzenlemeleri, uluslararası iş birliği, teknoloji şirketleri tarafından alınması gereken önlemler, ailelerin bilinçlendirilmesi ve eğitim kurumlarında uygulanması gereken dijital okuryazarlık programları gibi tedbirler çocukların daha güvenilir ve çevrim içi deneyim yaşamaları için mevcut durumda alınması gereken önlemlerin bazılarıdır. Bu bağlamda, özellikle ebeveynler çocuklarına dijital ortamda nasıl güvenli hareket edeceklerini öğretmeli ve çocuklarının çevrim içi etkileşimlerini düzenli olarak takip etmelidir. Bir diğer ifadeyle, etkili ebeveyn denetimleri ve çevrim içi güvenlik önlemleri çocukların güvenliği ve sağlıklı gelişimini sağlamak için potansiyel çevrim içi risklerden korunmasında büyük önem taşımaktadır.

Yine, filtreleme ve içeriğe erişimin engellenmesi gibi önleyici tedbirler de çocukların internet ve dijital ortamda maruz kaldığı olumsuzlukları en aza indirmek bakımından önemli diğer tedbirler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak her ne kadar birçok önlem ve vasıtayla çocukların maruz kaldığı riskleri ortadan kaldırmak mümkün ise de internetin zararlı içeriklerine ve risklerine karşı başta çocuklar olmak üzere toplumun bilinçlendirilmesinin önemini özellikle vurgulamak gerekir. Bu bağlamda, önleyici tedbirlere başvurmakla birlikte, yapılacak bilinçlendirme çalışmalarıyla bu konuda toplumda bir kültür oluşmasını sağlamak en önemli çözümlerden biri olarak görülmektedir.

Şimdi sunumlarını gerçekleştirmek üzere sözü Sayın Bakanımıza bırakıyorum.

Toplantımızı teşrif ettiği için de ayrıca kendisine çok çok teşekkür ederiz.

Buyurun Sayın Bakanım.

III.- SUNUMLAR

1.- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın, Bakanlığın dijital ortamda çocukların korunmasına yönelik politikaları hakkında sunumu

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Sayın Başkanım, Kıymetli Komisyonumuzun kıymetli üyeleri, kıymetli basın mensupları; sizleri saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

Sözlerimin hemen başında, Başkanımız olmak üzere tüm Komisyon üyelerimize davetleri için teşekkür ediyorum. Burada sizlerle birlikte olmaktan, Bakanlığımızın dijital mecralar ve çocukların güvenliğiyle ilgili çalışmalarını sizlerle istişare etmekten büyük memnuniyet duyuyorum.

Dijital Mecralar Komisyonu, Bakanlık olarak yakın takip ettiğimiz komisyonlardan biri. Komisyonun dijital dünyayı tüm söylemleriyle ele alan kapsamlı çalışmalarını yakından biliyoruz. Sosyal medya platformlarının temsilcileriyle, akademisyenlerle, sivil toplum kuruluşlarıyla, ilgili kamu kurumlarımızla yaptığınız görüşmeleri dijital dünyayı tüm yönleriyle ele almak açısından çok kıymetli buluyoruz. Siber zorbalık, dijital bağımlılık, mahremiyet, veri güvenliği ve yapay zekâ gibi başlıklarda ortaya konulan tespitler aile, eğitim ve sosyal hayat açısından stratejik bir öneme sahip. Bakanlık olarak, ortaya koyulan tespitleri ve önerileri çalışmalarımıza yön verecek önemli bir zemin olarak görüyoruz. Bu vesileyle, yürütülen çalışmaların dijital dünyada çocuklarımız ve ailelerimiz için güvenli bir geleceğe vesile olmasını diliyorum.

Değerli milletvekillerimiz, günümüzde dijital mecralar hayatımızın akışını şekillendiren yeni bir yaşam alanı; dijital dünya da çocukların ilk oyun bahçesi, gençlerin ilk sosyalleşme alanı, ailelerin birincil iletişim kanalı hâline geldi. Özellikle çocukların dijital dünyayla yoğun ve sürekli bir etkileşimi dikkat çekiyor. Çocuğun psikolojik bütünlüğü artık fiziksel ve sosyal çevre kadar, dijital çevre tarafından da şekilleniyor. Her gün milyonlarca çocuk kontrolsüz bir biçimde dijital mecraların içinde kayboluyor ve gittikçe dijital birer bağımlı hâline geliyor. Çocuklar bir zaman sonra tehlikeleri göz ardı ediyor ve kişisel sınırları hiçe sayıyor.

Bugün çocuklarımızın karşı karşıya kaldığı sorunları dört başlık altında toplayabiliriz: Birincisi, güvenlik problemi. Araştırmalar, internete erişimi olan her 10 çocuktan 6'sının her gün tanımadığı kişilerle iletişim kurduğunu gösteriyor. Akran zannettikleri, tanımadıkları bu kişiler yetişkinler olabiliyor ve farklı amaçlar taşıyabiliyor. Dolayısıyla, çocuklar farkında olmadan ciddi risk altında kalıyor. Öte yandan, çocukların paylaştıkları kişisel fotoğraflar, bilgiler ve videolar toplanıp işlenebiliyor. Bu durum, yaşlarına uygun olmayan içeriklere maruz kalma ve diğer potansiyel istismar risklerini artırıyor.

İkinci sorun ise depresyon, kaygı, öz değer eksikliği. Dünya Sağlık Örgütüne göre, sosyal medya kullanımı ergenlerde depresyon riskini yüzde 35 artırıyor. UNICEF'e göre 14-17 yaş arası gençlerin yüzde 46'sı sosyal medya paylaşımları yüzünden kendini yetersiz hissediyor yani 30 çocuğun 13'ü aynaya bakarken kendini eksik hissediyor. Sosyal medyada filtrelenmiş bedenler, mükemmel hayat kurguları ve algoritmaların sürekli sosyal karşılaştırmayı tetiklemesi çocuğun benlik algısını zayıflatıyor. 12 yaşındaki bir çocuk sosyal medyada gördüğü filtrelenmiş bedenleri gerçek sanıyor. Türkiye'de yapılan saha araştırmalarında ergenlerin yüzde 60'ından fazlası sosyal medyada "Başkalarının hayatıyla kendini karşılaştırıyorum." diyor. Dijital beden normları çocukların kendi bedenleriyle kurduğu ilişkileri kırılgan hâle getiriyor. "Ben neyim, kimim?" sorusu "Nasıl görünmeliyim?" sorusuna dönüşüyor. Sosyal medyada günde üç saati aşan gençlerin yüzde 28'i estetik yaptırmayı düşünüyor yani doğallık utanç kaynağı, beğeni sayısı öz değer ölçüsü hâline geliyor. Öz değer kaybı yeme bozukluğu, depresyon ve sosyal izolasyon gibi ağır sorunların kapısını aralıyor. Kızlarda anoreksiya, erkeklerde ise görünüm takıntısı artıyor.

Üçüncü sorun, siber zorbalık. Yine, UNICEF'e göre, her 3 çocuktan 1'i internette siber zorbalığa maruz kalıyor ve ne yazık ki çocukların bir kısmı yaşadıklarını kimseyle paylaşmıyor. Yani zorbalık artık sadece okul bahçesinde değil, cebimizde taşıdığımız cihazlarda, evlerimizde, yanımızda, odalarda yaşanıyor. Dijital platformların sağladığı anonimlik saldırgan davranışı artırırken çocuğun savunmasızlığı derinleştiriyor. Algoritmalar şiddet ve taciz içeren içeriklere maruz kalmayı kullanım alışkanlıklarına dayanarak arttırabiliyor, bu da dijital güvenlik risklerini büyütüyor. Avrupa Komisyonuna göre 13-15 yaş arası çocukların yüzde 43'ü internette müstehcen içeriklerle karşılaşılıyor. Bu da çocukların gerçeklikten uzaklaşmasına da ayrıca yol açıyor. Ayrıca, tabii, çocukları olumsuz içeriklerle karşı karşıya bırakıyor.

Dördüncü sorun, dikkat süresi, dürtüsellik ve öğrenme becerisi. Bugün çocukların dikkatini darmadağın eden sosyal medya dürtüsellliği artırıp sabırlarını azaltıyor. Bilimsel veriler aslında çok açık: Çocukların ortalama dikkat süresi son on yılda en az yüzde 30 oranında azaldı. Artık bir çocuğun konuya odaklanma süresi sekiz saniyeyi geçmiyor yani bir hikâyeyi dinlemek, bir soruyu anlamak, bir duyguyu fark etmek için çok yetersiz aslında bu zaman için. Bu, derste odaklanamayan, dikkati en ufak uyarılarla bölünen, dünyayı bir bütün olarak algılayamayan milyonlarca çocuk demek ve bu, kısır döngüye maalesef dönüşüyor. Çocuklarımız dikkatini toplayamadıkça sosyal medyaya daha fazla yöneliyor, sosyal medyaya yöneldikçe dikkati daha da zayıflıyor.

Değerli milletvekilleri, son yıllarda seçilen yılın kelimesi, dijital dünyanın ve yapay zekânın bireyleri yalnızlaştıran ve izole eden yüzünü çarpıcı biçimde ortaya koyuyor. Cambridge Sözlüğü bu yılın kelimesini "parasosyal" olarak belirledi. Bu kelime yapay zekâ, "influencer"lar ve ünlülerle kurulan sağlıklı, tek taraflı dijital ilişkilerin artık hayatımızın merkezine yerleştiğine dikkat çekiyor. Oxford Sözlüğü ise "brain rot"u 2024 yılının kelimesi olarak seçmişti, Türkçe karşılığı "beyin çürümesi" olan bu kelime aşırı ekran süresinin yol açtığı hâlsizlik, zihinsel bulanıklık, yoğun dikkat dağınıklığı ve bilişsel gerilemeyi ifade ediyor. Yine, Türk Dil Kurumu, 2024 yılının kavramını "kalabalık yalnızlık" olarak ifade etmişti. Dijital değerleri olan çocuklarımız böyle bir dünyada büyüyor ama bu sanal dünya onların sağlıklı gelişimine destek olarak tasarlanmadı. Çocuklarımızın güvenliğini sağlamak, dijital farkındalık oluşturmak ve bilinçli kullanım alışkanlıklarını kazandırmak atmamız gereken en kritik adımlar.

Biz, Bakanlık olarak, çocuklarımızı koruyan, ailelerimizi güçlendiren ve sağlıklı bir dijital kültür inşa eden politikaları kararlılıkla hayata geçirmeye devam ediyoruz. Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Eylem Planı'mız bu alanda somut adımları şekillendiren bir yol haritamız aslında. 2024-2028 dönemini kapsayan ve aileyi odağına alması bağlamında bir ilk olan eylem planımızın 5 ana temasından 1'i dijitalleşmedir. Dijitalleşme sürecinde, ailenin desteklenmesi hedefimiz doğrultusunda, aile bireylerinin dijital araçları doğru ve bilinçli kullanmalarına yönelik çalışmalar yürütüyoruz. Aile odaklı dijitalleşme stratejileri, farkındalık kampanyaları ve çocuk dostu içeriklerin yaygınlaştırılması ise eylem planımızın temel hedeflerini oluşturuyor.

Diğer yandan, Türkiye Çocuk Hakları Strateji Belgesi'yle dijital ortamda çocukların haklarını koruyan politikaları hayata geçiriyoruz. Geçtiğimiz yıl gerçekleştirdiğimiz Dijital Bağımlılık ve Aile Çalıştayı bu alanda sorunlara çözüm üretmek için bizlere önemli veriler sağladı. Bu çalıştayda, alanında uzman olan isimlerin yanında, ebeveynleri ve çocukları da dinledik. Onların deneyimleri ve sahadan gelen gözlemler dijital dünyanın aile yapısı üzerinde ne denli güçlü bir etkisi olduğunu bir kez daha ortaya koydu. Diğer yandan, "Çocuk için Dost Uygulamalar" yani DUY ihbar platformuyla çocuklar için güvenli bir dijital alan oluşturuyoruz. Sosyal medya çalışma grubumuzla zararlı içerikleri tespit ediyor ve gerekli müdahaleleri anında yapıyoruz. Bugüne kadar ise 2.819 içerik hakkında işlem yaptık. Yaptığımız incelemelerde bazı platformlarda 18 yaş altı çocukların zorbalık, şiddet, cinsel istismar, ensest, intihar ve madde bağımlılığı gibi ağır içeriklere hiçbir filtre olmadan maruz kaldığını tespit ettik. Türkiye'de içeriklerle ilgili şikâyetlerimizi iletecek bir temsilcisi olmayan bu platformlara özellikle erişim engeli istedik. Böyle bir uygulamaya gitmek istemedik aslında yani karşımızda bir muhatap olsaydı onlarla esasen bu konuları etraflıca ele almak isterdik fakat çocuklarımızın sağlıklı bir ortamda büyümelerini sağlamak, zihin dünyalarını temiz tutmak ve zararlı içeriklerden korumak en önemli önceliğimizdir ve temsilcisi olmayan platformlara bu şekilde müdahale etmek zorunda kaldık. Bu anlayışla, çalışmalarımızı büyük bir ciddiyetle sürdürmeye devam edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanımızın takdirleriyle ilan ettiğimiz 2025 Aile Yılında, dijital dünyada aileyi koruyan ve güçlendiren çalışmalarımıza hız kazandırdık. Dijital ve teknoloji bağımlılığı alanında sadece bu yıl 532 etkinlik ve farkındalık programları gerçekleştirdik, eğitim içeriklerimizde dijital okuryazarlığa yer vererek bu alanda farkındalığı artırmaya gayret ediyoruz. Türkiye'nin dört bir yanında dijital detoks etkinlikleriyle bilinçli teknoloji kullanımını teşvik ediyoruz. Bugün 81 ilimizde 46.996 üyeye ulaşan çocuk hakları komitelerimizle çocuklarımızın hak ve sorumluluklarının bilincinde bireyler olarak yetişmelerini destekliyoruz. Çocuk katılımı konusunda rol model alınan ülke olarak 26. Çocuk Forumu'nu geçtiğimiz haftalarda 20 Kasım'da "dijital dünyada çocuk hakları" temasıyla gerçekleştirdik. Çocukların haklarının artık bu yeni sosyal mecrada da korunması gerektiğinin çocuklarımız da farkında. Bu farkındalıkla çocuklarımız dijital dünya konusunda hem yaşadıklarından hem de beklentilerinden yola çıkarak 17 maddelik bir bildiri imzaladılar. Bu çalışma onların dijital hayata dair bilinçli, duyarlı ve güçlü bir bakış geliştirdiklerini açıkça gösteriyor. Değerlendirmelerinde güvenli internetten sosyal medya kültürüne, aile desteğinden uluslararası iş birliklerine kadar pek çok detay yer alıyor. Bildiriyi iki hafta önce Meclis Başkanımız Sayın Numan Kurtulmuş'a sundular. Bu vesileyle çocuk hakları komitelerimizin hazırladığı bu bildiriyi de katkı sunması için çalışmalarınıza dâhil etmenizi dilerim.

Öte yandan, Dijital Dünyada Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin ilk imzacısı olarak çocukların dijital haklarının korunmasında ulusal ve uluslararası farkındalığa öncülük ediyoruz. Bu alandaki çalışmalarımızı daha sistematik ve kapsayıcı politik adımlarla sürdüreceğiz. Bu kapsamda 2025-2029 dönemini kapsayacak Dijital Dünyada Çocukların Güçlendirilmesine Yönelik Eylem Planı çalışmalarımızı tamamladık, önümüzdeki günlerde eylem planımızı kamuoyuyla paylaşacağız. Ayrıca, çocukların dijital güvenliğini desteklemek üzere, Çocuklar Güvende "web" sitesini çok yakında kullanıma açacağız. Bu platformla çocuklara ve ailelerine güvenliği içerik ve rehberlik hizmetini tek çatı altında topluyoruz. Biz çocuklarımıza daha güvenli bir dijital dünya sunmak istiyoruz.

Son dönemde dünyada yapılan internet düzenlemeleri aslında sizlerin de takibinde. Sınırsız özgürlük anlayışında platformların sorumluluğunu esas alan bir yaklaşıma doğru gidiyor çünkü sosyal medya artık sadece bir iletişim aracı değil, çocukların psikososyal gelişimini yönlendiren güçlü bir yapı hâline geldi. Bu anlamda bugün birçok ülke çocukları dijital ortamda karşılaşabilecekleri risklerden korumak için ciddi tedbirler alıyor. Avustralya, biliyorsunuz, en çok gündeme gelen ülkelerden biriydi; açıkladığı bu planını geçen yıl Mecliste oylamıştı ve bu sene daha yenilerde, geçtiğimiz hafta itibarıyla uygulamaya koydu, 16 yaş altında olan çocukların sosyal medyaya erişimi yasaklandı. Benzer bir yasağın İngiltere'de de gelmesi tartışılıyor. Fransa'da 15, İtalya'da 14, Danimarka ve Belçika'da ise 13 yaşından küçük çocuklar ebeveyn izni olmadan hesap açamıyor. Bu alanda ülkemize özgü bir model geliştirmek için geçtiğimiz sene altyapı çalışmalarına başladık. Küresel örnekleri, özellikle İngiltere ve Avustralya'daki en gelişmiş düzenlemeleri inceledik. Sivil toplum kuruluşları ve sosyal medya platformları temsilcileriyle sık sık bir araya geldik. Yürüttüğümüz çalışmalar neticesinde dijital medya ve oyun platformlarına dair yasal bir düzenlemenin yapılmasının elzem olduğunu gördük. Yasal düzenlemeyle yasaklayıcı değil, alanı düzenleyici ve denetleyici bir rol üstlenmek gerekiyor. Bu düzenlemeyle, sosyal ağ sağlayıcılarına 15 yaşından küçük çocuklara kesin olarak hizmet sunmama ve hesap açmama yükümlülüğü getirilmesini öneriyoruz ve bunun yerine getirirken sadece beyana dayalı olmayan yaş doğrulama mekanizmalarını kullanma yükümlülüğü getirmenin önemli olacağını düşünüyoruz. Yani, çocuk "Ben 15 yaşımdayım." deyip girmemeli ve "16 yaşımdayım." deyip girmemelidir. Yani, bunun kontrolünü dijital medya platformlarının da kendileri sağlayabilir, yeterli niteliklere ve altyapıya sahip olduklarını biz biliyoruz.

Çocukların çevrim içi güvenliğini arttırmak için güçlü ebeveyn denetimi araçlarına kolay erişimi temel bir gereklilik olarak görüyoruz. Zararlı içerikler ve çocuklara yönelik reklamlar için etkili filtreleme sistemlerinin kurulmasını tavsiye ediyoruz. Yasa dışı veya çocuklara zararlı içeriklerin mahkeme kararına gerek kalmadan hızlıca kaldırılmasını öneriyoruz. Ayrıca, platformlara kendi risk analizlerini yaparak bu tür içerikleri zamanda tespit ederek kaldırmaları için önleyici tedbirleri alma yükümlülüğü getirilmesini istiyoruz. Yine, veri ihlalleri, yasa dışı veya zararlı içerikler için 7/24 erişilebilir, hızlı işleyen bir şikâyet mekanizmasının oluşturulmasını gerekli görüyoruz. İlgili ağ sağlayıcılara periyodik raporlama yükümlülüğü getirilmesini istiyoruz. Periyodik raporlarda bizlere, işte, bu süre zarfında neler yaptıklarıyla ilgili raporlanmasını, hatta bu raporun da Meclise sunulmasını önemli olarak görüyoruz. Bu raporların sistemlerin etkinliği, şikâyet yöntemi, risk analizleri ve güvenlik önlemlerine dair bilgilerin kamuoyuna şeffaf biçimde sunulmasını önemli buluyoruz. Biraz sonra size ilgili Genel Müdürlerimiz bu çalışmalarımızı daha detaylı bir şekilde sunacaklar. Bakanlık olarak yasal bir düzenlemeyle, az önce bahsettiğim bu kritik adımların hayata geçmesi için siz değerli milletvekillerimizin güçlü desteğini bekliyoruz. Böylece, çocuklarımızı dijital dünyanın gölgesine değil, güvenli bir geleceğe taşıyacak iradeyi hep birlikte ortaya koyabiliriz.

Çok değerli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanımızın da sıklıkla dile getirdiği gibi, gençlerimizin, çocuklarımızın sosyal medyanın karanlık dehlizlerinde yitip gitmelerine seyirci kalamayız. Bizler, çocuklarımız dijital dünyanın sunduğu fırsatlardan yararlanırken onların ruhunu, zihnini ve kimliğini korumakla yükümlüüz. Çocuklarımızın hayallerini algoritmalara, değerlerini sahte

ideallere, güzelliklerini filtrelelere teslim edemeyiz. Bu anlamda, sizlerin kıymetli g r   leri ve  nerileri bizler açısından son derece kıymetli. Komisyonunuzun bu alanda hazırlayacağı rapor ise bizim için yol gösterici olacak.

Sözlerime son verirken davetiniz için tekrar teşekkür ediyorum. Komisyon çalışmalarının hayırlı sonuçlara vesile olmasını diliyorum.

Sizleri saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN NAZIM ELMAS - Sayın Bakanımıza çok teşekkür ediyoruz.

Genel Müdürümüz hazırlanırken biz basın mensuplarından müsaade isteyebiliriz herh lde, son çekimlerini yapsınlar.

Buyurun.

2.- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı  ocuk Hizmetleri Genel Müdürü Ayşegül Yıldırim Kara'nın, Bakanlığın dijital dünyanın risklerinden çocukları korumak için y r tt   çalışmalar hakkında sunumu

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AYŞEGÜL YILDIRIM KARA - Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Sayın Komisyon  yeleri; bugün, Bakanlığımızın dijital dünyaya dair yapt   çalışmalardan kısaca bahsetmek istiyorum. Özellikle, dijital dünyanın risklerinden çocuklarımızı korumak için y r tt  m z çalışmalara değinmek istiyorum. Ülkemiz yaklaşık 22 milyon  ocuk nüfusuna sahip. Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde 25,5'ini 18 ya  altı nüfus yani  ocuk nüfusu oluşturuyor. Bugün biz tüm Türkiye için yapt  m z çalışmaları aslında burada sizlere -Sayın Bakanımız da biraz evvel de indi bazı konulara- daha kapsamlı bir şekilde anlatmak istiyoruz. Bakanlık olarak biz, yaklaşık bu 22 milyon çocuğun 600 bin kadarıyla doğrudan temas h ldeyiz. Kurulu  bakımında olan çocuklarımız, koruyucu aile yanında olan  ocuklarımız, "SED" dediğimiz sosyal ve ekonomik destek hizmetiyle destekledi imiz çocuklarımız, ebeveyn kaybı ya amı   ks z, yetim çocuklarımız, 5395 sayılı  ocuk Koruma Kanunu'nda koruyucu, önleyici tedbir kararlarından danışmanlık tedbiriyle takip ettiğimiz çocuklarımız ve  ocuklar Güvende Ekipleri tarafından takip ettiğimiz yaklaşık 600 bin  ocu umuz bulunmakta. Bu  ocuklarla bire bir temas h ldeyiz. Bu grupların dışında da koruyucu, önleyici faaliyetler kapsamında tüm çocuklarımızı ilgilendiren çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Özellikle  ocuk hakları bağlamında kamu kurumlarının çalışmalarının koordinasyonunu da yine Bakanlık olarak bizler gerçekleştiriyoruz.

Bu  alı maları yürütürken Sayın Bakanımızın da ifade ettiği gibi politika belgelerimizin ışığında hareket ediyoruz. 2023-2028 Türkiye  ocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı bunlardan bir tanesi. Strateji belgemiz 6 ana öncelik alanından oluşmakta. Bunlardan biri, bilgi teknolojilerine erişim ve güvenli internet kullanımı. Malumunuz, bilgi teknolojilerinin ve internetin yaygınlaşmasıyla bilgiye erişim de çok daha kolayla ıyor. Bu durum, içerisinde önemli fırsatlar barındırd   gibi aynı zamanda farklı riskleri de beraberinde getiriyor. Bu yüzden biz bu ana başlık altında 2 stratejik hedef belirledik: Çocukların dijital ortamların risklerinden korunması ve gelişimlerinin desteklenmesi. Diğer hedefimizse, çocukların gelişimlerini olumsuz etkileyecek içeriklerden korunmasına yönelik tedbirlerin alınması. Bu bağlamda, siber dolandırıcılıktan, çocukların dijital ba ımlılı ının  nlenmesine kadar birçok faaliyeti bu 2 ba lığın altında 9 ana faaliyet olarak çalışmalarımızı diğer kurumlarımızla beraber, Sağlık Bakanlığından  i leri Bakanlığına, BTK'den RTÜK kurumuna kadar, birçok kurumla birlikte hayata geçiriyoruz.

Yine, diğer bir politika belgemiz, Ailenin Korunması ve G clendirilmesi Vizyon Belgesi. Burada da biraz evvel Sayın Bakanımızın ifade ettiği gibi temel amaçlardan biri, dijitalleşme sürecinde ailenin desteklenmesi. Burada da 3 stratejik hedef bulunmakta, Sayın Bakanımız biraz önce de indi i için ben geçtim.

Diğer bir politika belgesi Sağlık Bakanlığının uhdesinde yürütülen Davranışsal Ba ımlılı klar ile Mücadele Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı. Bu plan kapsamında da Bakanlığımızın y r tt   birçok faaliyet bulunmakta. Bu faaliyetlere ve çalışmalara ilişkin detayları da şimdi daha geniş, kapsamlı bir şekilde vermek istiyorum. DUY "web" sitesi ve ihbar platformu. Çocukların sağlıklı gelişimini desteklemek ve onları zararlı içeriklerden korumak amacıyla  ocuk Çin Dost Uygulamalar -kısaca biz DUY diyoruz- "web" sitesini oluşturduk. Bu "web" sitesi marifetiyle vatandaşlarımız çocuklar için zararlı olduğunu düşündükleri içerikleri, yayınları, uygulamaları, videoları bize ihbarda bulunuyorlar ve biz de bu doğrultuda işlem tesis ediyoruz. Yine, WhatsApp ve B P hatlarımız var bu sitenin içinde, orada numaraları geçiyor. Buraya gelen ihbarları da aynı şekilde inceliyor, değerlendiriyor ve daha sonra da ilgili mercilere iletiyoruz. Bu bazen erişim engeli talebi şeklinde olabiliyor, bazen ihmal ve istismar edilen bir çocuğa erişmek için Siber Suçlarla,  i leri Bakanlı ıyla irtibatla çalışmalar ger ekle tirebiliyoruz. Bazen de direkt eğer ilgili bilgiler bizde varsa sosyal inceleme için çocuğun bulunduğu yere gidiyoruz ve sosyal incelemeye, bir sosyal müdahaleye ihtiya ı var mı bunu değerlendiriyoruz.

Yine, sosyal medya çalışma grubumuz, koruyucu, önleyici hizmetler kapsamında olu turdu umuz önemli bir çalışmamız. Burada da çocukların dijital ortamlarda kar ıla abilecekleri olumsuz içerikleri yakından takip ediyoruz ve çocuğa zarar verecek nitelikte olduğunu d   n yorsak eğer gerekli tedbirleri ve işlemleri burada da ba latıyoruz. Bu  alı ma grubunda meslek elemanlarımız, psikologlarımız, sosyal hizmet uzmanlarımız,  ocuk geli imcilerimiz, sosyologlarımız bulunmakta ve değerlendirmeyi onların uzman gözüyle gerçekleştiriyoruz. Burada sadece dijital mecraları değil televizyon gibi, sinema gibi daha konvansiyonel medyaya ilişkin izlemeleri de gerçekleştiriyoruz ve orada da herhangi bir sıkıntılı durum söz konusuysa eğer RTÜK'e bu manada raporlarımızı iletiyoruz ve ilgili yerden gerekli incelemeyi yapmasını istiyoruz.

Yine,  ocuklar Güvende "web" sitesi yeni hazırlamış olduğumuz bir "web" site, çocukların internet ortamında kar ıla abilecekleri istismar, siber zorbalık ve benzeri risklere karşı korunmalarını sağlamak, ebeveynlere rehberlik yapmak ve toplumda farkındalık oluşturmak için hayata geçirdiğimiz ve inşallah ayın 16'sında da tanıtımını yapacağımız bir "web" sitesi.

Burada da bu tanıtıma Komisyon üyelerimizi davet edebilir miyiz?

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAH NUR  ZDEM R GÖKTAŞ - Tabii, memnuniyetle.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AYŞEGÜL YILDIRIM KARA -

Burada da bu vesileyle davetimizi iletmı  olalım.

BAŞKAN NAZIM ELMAS - Teşekkür ederiz.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ÇOCUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AYŞEGÜL YILDIRIM KARA - Bunun dışında, yine Genel Müdürlüğümüz tarafından farklı rehberler ve eğitici malzemeler, materyaller hazırlanmış durumda. Bu rehberler siber suç ve siber zorbalıktan korunma rehberi. Ebeveynleri çocukların dijital dünyada karşılaşabilecekleri risklere karşı, tehlikelere karşı bilgilendiriyor bu rehberlerimiz özellikle ve rehberler sayesinde ebeveynlerimiz çocuklarıyla nasıl bir dijital dünyayı regüle edeceklerini görebiliyorlar.

Yine, çocuklara dijital dünyada karşılaşabilecekleri riskleri tanıtmak için 6-10 yaş grubuna hitap eden, etkileşimli, interaktif bir hikâye kitabımız var. Burada da çocukların kendileri o hikâye kitabının içinde aslında ne yapmaları gerektiğini ya da neyle karşılaştıklarında aslında bu durumun olumsuz olduğunu anlayabilecekleri içerikte bir hikâye kitabı. Yine, Genel Müdürlüğümüz tarafından çocukların dijital risklerden korunmasında ebeveyn rehberimiz var, ebeveynlere yol gösterecek şekilde ve yine, Çocuklarla Keşfet, Oyna, Öğren Rehberinde de sıfır, ilkökul seviyesinde çocuklarla kaliteli zaman dediğimiz, daha verimli, bire bir olarak, dijitalden uzak tutacak şekilde ebeveynlerin vakti nasıl değerlendireceklerini çocuklarıyla beraber anlatan bir rehber.

Bunun dışında, çocukların yaşam becerilerinin güçlendirilmesi ve geliştirilmesine yönelik farkındalık eğitim programımız var. Bu da UNICEF'le beraber oluşturduğumuz bir program ve daha çok ulusal bir koruma programı gibi planladık biz bu çalışmayı. Hâlihazırda 0-6 yaş modülleri tamamlanmış durumda, ekranda da görüldüğü üzere bunlar 0-6 yaş modüllerimiz. Bunların içinde ihmal ve istismarın önlenmesi, dijital ebeveynlik, etkileşimli rutinler gibi farklı başlıklarda eğitimler, ebeveynlere yönelik eğitimler gerçekleştiriliyor. Bunun bir de 7-18 ayağı olacak, orada da hem ebeveynlere hem çocukla çalışan uzmanlara hem de çocuklara yönelik ayrı ayrı modüller şu anda hazırlanıyor UNICEF'le birlikte. Bu programın hazırlanması özellikle On Birinci ve On İkinci Kalkınma Planları ve Cumhurbaşkanlığı yıllık programlarında yer alan erken çocukluk döneminden başlamak üzere çocuklara ihmal, istismar ve şiddet konularında farkındalık eğitimleri verilecek, çocukların yaşam becerileri güçlendirilecektir tedbiri doğrultusunda hayata geçirilmiş bir program. Bugüne kadar pilot uygulamalarını gerçekleştirdik, 2 binden fazla aileye ulaştık, küçük düzenlemelerden sonra tüm Türkiye'ye açmayı istiyoruz.

Başka bir eğitim programımız yine, uzun zamandır devam eden Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzün uhdesinde yürütülen Aile Eğitim Programı. Bu da birçok başlıktan oluşuyor, bunlardan bir tanesi medya başlığı. "Medya" başlığının içinde de aile ve internet, bilinçli medya kullanımı, medyayı tanımak ve medyayı kavramak şeklinde ayrı ayrı modüller var. Bugüne kadar 642 binden fazla kişiye bu manada eğitim verilmiş durumda Bakanlığımız tarafından.

Bir diğer çalışmamız, Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitimleri. Burada da yine Yeşilayla birlikte 15 yaş üstü kurum bakımındaki çocuklarımız da dâhil olmak üzere tüm vatandaşlarımıza, özellikle dijital bağımlılık da dâhil olmak üzere bağımlılıkla mücadele noktasında bilgilendirici eğitimler verilmekte; 1,2 milyon kişiye de bugüne kadar ulaşmış durumdayız.

Bir diğer çalışmamız şu anda tamamlanmış durumda, Sayın Bakanımızın onayı sonrası kamuoyuyla yine paylaşmak istiyoruz, çocuklarda teknoloji bağımlılığının önlenmesine ilişkin yönerge. Bu yönergeyle özellikle Bakanlığımızdan hizmet alan guruplar başta olmak üzere, biraz evvel saydığım o yaklaşık 600 bin çocuğu içine alacak şekilde ve diğer çocuklara da erişebilecek şekilde teknoloji bağımlılığının önlenmesine yönelik sunulacak hizmetler ile bu hizmetlere ilişkin sorumlulukların düzenlendiği bir mevzuat oluşturmak bizim burada amacımızdı ve bununla ilgili de çalışmamızı tamamladık.

Diğer bir çalışmamız yine bu alana hizmet eden Anka Çocuk Destek Programı. Özellikle kurum bakımındaki çocuklarımız için biz hizmetlerimizi ihtisaslaştırıyoruz. Çocuklarımızın profillerine göre ve ihtiyaçlarına göre farklı psikososyal destek programları uygulamak ve günlük yaşam planlarını hazırlamak durumundayız. Özellikle de bu ihtisas alanında olan çocuklarımız için bizim 2018 yılında etki analizi de yapılarak etkinliği ortaya konmuş bir programımız var, bu programı revize ettik ve bu programın neticesinde şimdi, çocuklarla "Dijital Bağımlılık" başlığında grup oturumları gerçekleşecek, "Teknoloji Okuryazarlığı" başlığıyla bireysel danışmanlık oturumları hayata geçireceğiz ve "Bağımlılık" başlığıyla da aile çalışmaları eklenecek. Bu manada bu çalışmayı da sadece ihtisas kuruluşlarımızla değil çökevklerimiz ve çökevkleri sitelerimizle de bütün çocuklarımıza açacağız inşallah, bu da önemli bir çalışma, yaklaşık iki yıldır sürmekte.

Diğer bir Bakanlığımızın çalışmalarında kullanılmak üzere hazırladığımız program, Çocuk Koruma Alanında Çalışan Meslek Elemanları için Değerlendirme Çerçevesi Rehberi. Bu rehber de şu açıdan önemli: Buradaki kriterlere göre sahadaki çalışma arkadaşlarımız, bir çocuğun neye ihtiyacı olduğunu, hangi hizmete ihtiyacı olduğunu ya da olup olmadığını -siber zorbalık ve diğer dijital risklere maruz kalmayla ilgili bir kontrol listemiz var- bu çocuk bağımlı mı, değil mi, dijital bağımlı mı, değil mi buradaki kontrol listesinden sonra anlayabiliyor. Dolayısıyla, bu da şu anda 81 ilde bütün çalışma arkadaşlarımıza dağıtılmış durumda, çocukla çalışan bütün personelimiz bu çerçevede çocukları değerlendirebiliyorlar. Yine, aynı çalışmanın içinde sosyal medya bağımlılığı ve davranışsal bağımlılığı olan çocuklarla çalışma başlıklarına yer veriliyor ve güvenli medya kullanımı konusunda da önerilerde bulunulabiliyor.

Bunların dışında, konunun önemine binaen ilgili kurumları, çocukları bir araya topladığımız çalışmalar da Bakanlığımızca süreç içinde gerçekleştirildi, Sayın Bakanımız da biraz evvel bahsettiler. Burada en önemli, bizim açımızdan dikkat ettiğimiz husus birçok çalışmamızda ana aktör olarak çocukların yer almasıydı. Çocuk katılımı bizim için önemli, onlar adına bir karar alırken onların da fikirlerinin bu çalışmaların içinde yer almasına ayrı bir önem gösterdik Bakanlık olarak, bunları Sayın Bakanımız ifade ettiler, dolayısıyla hızlıca geçiyorum.

Akran zorbalığı ve dijital ortamda çocukların korunmasına yönelik iki günlük toplantılar yaptık; İki gün Ankara'da, iki gün Antep'te. Burada direkt çocuklarımız mevzuu kendileri şekillendirdiler, bir rapor çıkardılar. Bu raporlarla ilgili de bir çalışma yürüttük, onu da anlatacağım.

Yine, Küresel Davranışsal Bağımlılıklar Kongresi mayıs ayında gerçekleştirdiğimiz ve uluslararası anlamda işin uzmanlarının katıldığı ve işin içinde oyun oynama bozukluğu, sosyal medyanın aşırı kullanımı, problemli pornografi kullanımı gibi başlıkların da olduğu ve çıktılarının yer aldığı bir kongreydi. Onun sonuçları da yine Bakanlığımızın sitesinde mevcut.

Bunun dışında, çocukların dijital ortamlarda hem kendini ifade edebilmeleri hem de dijital risklerden korunabilmeleri için Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesinin Dijital Ortamlarda Çocuk Haklarıyla İlgili 25 No.lu Genel Yorumu temel alınarak 13

maddelik Dijital Dünyada Çocuk Hakları Sözleşmesi hazırlandı. Bu sözleşme bir sivil inisiyatif tarafından oluşturuldu, Sayın Bakanımız konunun önemine binaen ilk imzayı attı, ardından Cumhurbaşkanımız 80'inci Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda uluslararası kamuoyuna bu konuda bir çağrıda bulundu; küresel bir farkındalık çağrısıydı bu çağrı, bu da bizim açımızdan ayrıca önemliydi. Buradan hareketle, biz 10-20 Kasım tarihleri arasında her sene 20 Kasım Çocuk Hakları Günü'nde gerçekleştirmiş olduğumuz çocuk forumunu on günlük bir zaman dilimine yayarak "Dijital Dünyada Çocuk Hakları" başlığıyla çalıştık. Burada 7 bölgede yaptık bu çalışmayı, 81 ilden çocuk katılımcılar burada dijital dünyada çocuk hakları konusunda politika yapıcılara söylemek istediklerini hazırladılar, bu minvalde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımız Sayın Numan Kurtulmuş'a bu bildiri takdim edildi.

Yine, bu çalışmalar doğrultusunda Aile Yılı kapsamında 81 ilde Bakanlığımız tarafından dijital detoks kampları, dijital detoks etkinlikleri gerçekleştirildi, her bir ilimiz bu konuda ayrı çalışmalar, faaliyetler yürüttüler.

Yine, diğer bir çalışmamız, çocuk hakları il çocuk komitelerimiz tarafından 81 ilde akrandan akrana eğitimler verildi akran zorbalığı ve siber zorbalık konusunda. Bu manada da çocuklarımız kendi arkadaşlarına, 9.504 çocuğa ulaşarak, arkadaşlarına ulaşarak bu konuda bilgilendirdiler, bilinçlendirdiler. Bütün bu çalışmaların sonunda yani bu çalıştaylar, çocuk katımlı çalışma ve toplantılar, eğitimler, detoks kampları vesaire neticesinde çıkan raporlar doğrultusunda bir eylem planı oluşturma zorunluluğu doğdu bizim açımızdan. Bütün raporlar bunun gerekli olduğunu gösteriyordu, biz de bu manada 2025-2029 Dijital Dünyada Çocukların Güçlendirilmesine Yönelik Eylem Planı'mızı hazırladık, oluşturduk. Eylem planımızın amacında, çocukların dijital ortamlarda maruz kaldıkları çok yönlü risklerden korunmalarını sağlamak, aynı zamanda dijitalleşmenin sunduğu fırsatlardan da bilinçli, güvenli ve üretken bir şekilde faydalanmalarını mümkün kılmak olarak yola çıktık. Hedef kitle aslında toplumun geneli fakat biz 4 ana başlığa ayırdık; çocuklar, çocuklara bakım verenler, ebeveynler, eğitimciler ve çocukla çalışan profesyoneller olmak üzere, aslında toplumun genelini hedef kitle olarak belirledik. Burada bütün kurumlarımızla ortak eş güdüm içinde bir çalışma yürüttük. Hepsisi bu manada kendi üzerlerine düşen görevleri severek kabul ettiler. Gördüğünüz gibi, neredeyse sivil toplumdan sosyal ağ sağlayıcılarına, erişim sağlayıcılara, TÜBİTAK, Diyanet İşleri, Millî Eğitim Bakanlığı gibi bir çok kamu kurumu, STK, üniversiteler bu işin içinde yer aldı. Burada 4 ana stratejik amacımız vardı; farkındalık ve bilinçlendirme, koruyucu ve önleyici mekanizmaların geliştirilmesi, yasal ve kurumsal düzenlemelerin geliştirilmesi, dijital risklere karşı müdahale ve destek mekanizmalarının güçlendirilmesi bu stratejik amaçlar. Bu stratejik amaçların altında stratejik hedeflerimiz var. Burada da 4 temel amacın altında 12 stratejik hedef bulunuyor, bu 12 stratejik hedefin de altında 38 ayrı faaliyet... Yukarıda, daha önce geçen slaytta demiş olduğum gibi, paydaşlarımızın hepsi üzerlerine düşen görevleri yerine getirecekler. Bunun dışında, yasal düzenleme önerilerimiz var. Hukuk Hizmetleri Genel Müdürümüz Özge Hanım yasal düzenleme önerileriyle ilgili kendileri bilgilendirme yapacaklar.

Ben çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN NAZIM ELMAS - Evet, biz de çok teşekkür ediyoruz Sayın Genel Müdürüm.

Hukuki düzenlemelerle ilgili görüşleriniz için buyurun.

3.- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Özge Aydiş Toy'un, Bakanlığın dijital dünyanın risklerinden çocukları korumaya yönelik yasal düzenleme önerileri hakkında sunumu

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ ÖZGE AYDIŞ TOY - Sayın Bakanım, Değerli Başkanım, Komisyon üyeleri; ben de herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanımızın da konuşmasında ifade ettiği üzere, sosyal ağ sağlayıcıları yani sosyal medya platformlarına özellikle çocukların korunması odaklı yeni kuralların ve yükümlülüklerin getirilmesini öngören bir yasa önerimiz var. Mevcut 5651 sayılı Kanunumuz 2007 yılında yürürlüğe girdi, malumunuz. Uzunca bir süredir uygulanan, alanı nitelikli bir biçimde regüle eden bir kanundur. İnternet ortamını düzenleyen kanunlara küresel ölçekte baktığımızda, ilk nesil yasaların hemen arkasından çıkmış bir yasa olarak aslında bu alanı düzenleme konusunda devletimizin geç kalmayan bir refleks gösterdiğini söyleyebiliriz fakat geldiğimiz noktada platformların topluma yön veren özellikle çocuklar üzerinde etkili pozisyonu tartışılmaz. Dolayısıyla, tüm dünyada olduğu gibi bizde de artık yasal düzenlemenin içeriği konusunda bir eksen değişikliğinin yapılmasını zorunlu görmekteyiz çünkü dünyadaki birçok düzenleme gibi 5651 sayılı Yasa'mız da aslında daha çok uyum ve erişim engelleme odaklı bir yasa niteliğindedir. Uyum odaklı yasa derken neyi kastediyoruz? Aslında platformlara bazı görevleri yerine getirme konusunda asli yükümlülükler vermediğini görüyoruz. Şu anda dünyadaki tartışma ortamı da aslında bütün yasal düzenlemelerin bu zeminde olmasından kaynaklanıyor. Platformlara verilen görevler daha çok hukuki ya da cezai sorumluluktan kurtulmalarına yönelik uyum kurallarını içeriyor, birazdan bunun örneklerinden bahsedeceğim. Dolayısıyla yasayla ilgili bazı önerilerimiz var.

Ülke örneklerine baktığımız zaman, Sayın Bakanımız da bunlardan bahsetti, ben bunlardan tekrar uzun uzun bahsetmek istemiyorum ama İngiltere'de 16 yaşından küçüklere sosyal medya yasağı getirilmesi tartışılıyor. Avustralya'da özellikle sosyal medyayı düzenleyen yasal düzenlemeler konusunda en gelişmiş, sofistike örnekler diyebileceğimiz İngiltere ve Avustralya örneğinde artık yaş konusu ciddi anlamda ortaya atılmış durumda. Dolayısıyla, biz de bunlara benzer ama bize özgü bazı öneriler geliştirdik. "Düzenlenmesi öngörülen önerdiğimiz hususlar nelerdir?" diye söylediklerimizde bunun ana başlıklarını şöyle özetleyebilirim: Öncelikle sosyal medyada bir yaş sınırının belirlenmesi. Bunun için ne diyoruz? Platformların 15 yaşından küçük çocuklara hizmet sunmaması, kesinlikle hesap açılmaması konusunda bir yükümlülük altına alınması gerekiyor ve bunu yaparken basit ve güvenli olmayan beyana dayalı bir sistem yerine, aslında platformların yapabildiğini bildiğimiz yaş tahmini ve doğrulama sistemlerini etkin biçimde kullanma yükümlülüğü altında olmalarını öneriyoruz. Diğer önemli konu, risk analizi dediğimiz, platformların yasa dışı, zararlı ya da şiddet içeren içerikleri barındırabilme kapasitesi konusunda önceden kendi risk analizlerini yapma yükümlülüğü altında olmaları gerektiğini düşünüyoruz. Yani kendi risk analizlerini önceden yapmalı, önleyici tedbirleri zorunlu olarak almalılar. Bunu da şu anda Türkiye'de olduğu gibi moderasyon ekiplerini geliştirme yoluyla değil proaktif teknoloji kullanarak yapmalılar ve bunun sonucunda da belli riskleri nasıl yönettiklerine dair belli aralıklarla rapor sunmalılar. Mevcut kanunumuz yasa dışı ya da riskli içerikler ya da çocuklara zararlı içerikler konusunda platformları biraz daha reaktif bir pozisyonda tutuyor. Bu ne demek? Bir mahkeme kararı olduktan, daha doğrusu platform haberdar edildikten sonra harekete geçme yükümlülüğü var platformların. Eğer kendisine bildirildikten sonra -şikâyet

mekanizmasıyla ya da mahkeme kararı aracılığıyla bildirildikten sonra- gereğini yerine getirmezse o takdirde bir sorumluluğu söz konusu oluyor fakat bizim artık bu düzenden vazgeçip platformlara, her şeyden önce bu riskleri barındırma kapasitelerini ölçmelerini, henüz yayılıma girmeden bunları engellemelerini, velev ki bu tür içerikler yayılıma girdikten sonra da mutlaka kendilerinin fark edip bir mahkeme kararı beklemeden önlemlerinin ve içeriği engellemelerinin yükümlülüğü olarak getirilmesini öneriyoruz. Yine, bu yükümlülüğün bir uzantısı olarak yasa dışı, zararlı ya da ağır şiddet içeren bir içerik ortaya çıktıktan sonra da mahkeme kararı ya da idari kurum kararına gerek olmadan platformun kendi öz denetim süreci sonunda en hızlı biçimde bu içeriği kaldırma yükümlülüğünün getirilmesini öneriyoruz. Mevcut durumda, bahsettiğim gibi, platformlar bunu ancak bir mahkeme kararı aracılığıyla yapma konusunda son derece kararlı bir duruş sergiliyorlar oysa herhangi bir içerik için mahkeme kararı almak, bunu platformlara iletmek ve uygulamasını beklemek dijital dünyanın hızı karşısında çok da işe yarayan bir yöntem olmuyor maalesef.

Diğer konumuz, şeffaflık raporlarını çok önemsiyoruz. Bu nedir? Şeffaflık raporu denilen raporların belli periyotlarla platformların açık biçimde kamuoyuyla paylaşmasının yasal bir yükümlülük olması gerektiğini düşünüyoruz. Şu anda buna benzer bir rapor sunma yükümlülükleri var fakat yasadaki yer alan raporlar genellikle altı ayda bir sunulan ve içerik kaldırma, erişim engelleme istatistiklerini içeren metinlerle sınırlı kalıyor fakat biz yasayla şeffaflık raporlarının sadece kaç içeriğin kaldırıldığını ya da erişim engellenmesi konusunda kaç mahkeme kararının uygulandığını içeren değil otomatik moderasyon sistemlerinin hata oranlarını, risk değerlendirme sonuçlarını ve platformun güvenli tasarım özelliklerini de içerecek biçimde belli periyotlarla kamuoyuyla açık biçimde paylaşılmasının bir yükümlülük olarak platformlara getirilmesini öneriyoruz.

Son olarak, yine, ana önerilerimizin ana hatlarından birini oluşturan yasayla öngörülecek sistemik gözetim modelinin bir parçası olarak platformlara ebeveyn denetim araçlarını hem çeşitli hem de kolayca ulaşılabilir, anlaşılabilir biçimde sunmanın da bir yükümlülük olarak getirilmesini önemli görüyoruz. Yine, yaşa uygun içerik filtreleme gibi sistemleri de geliştirip kullanıma açıkça sunmasının en azından yasadaki, temel kanun metninde bir izi olmalı, açıkça bulunmalı fakat bunların detayları mutlaka bir yönetmelikle ya da ikincil düzenlemelerle düzenlenmelidir. Çocukların kişisel verilerinin korunması konusunda da mutlaka şu anda yaşamızda mevcut olmadığı için yasal bir düzenleme getirilmesini öneriyoruz. Yine, kanunda bu yükümlülüklerle birlikte tanımlara eklenmesini önerdiğimiz bazı hususlar var; oyun sağlayıcı, oyun dağıtıcı çünkü oyun pazarının giderek büyümesi, oyun firmalarının Türkiye'de ciddi bir karşılık görmesi sonucunda bu alanın da düzenlenmesi çok önemli. Yine, "zararlı içerik" kavramının kanunumuzda tanımlanmasını öneriyoruz çünkü hem risk değerlendirmesi hem de erişim engeli içerik kaldırması şu anda suç odaklı yapılıyor yani suç unsuru barındırıyorsa daha çok, içerik çıkarma konusunda bir aksiyon alabiliyorlar ama zararlı içerikler de tanımlanırsa, özellikle çocuklara zararlı olabilecek içerikler, bu tarz içeriklerin en azından yakalanması, tespit edilmesi, önlenmesi ya da yayılıma girdikten sonra erişiminin engellenmesinin de bir altyapısı olur diye değerlendiriyoruz.

Sosyal ağ sağlayıcılara da yaş doğrulama ve 15 yaşın altının girişini engelleme yükümlülüğü ile 15 yaş altındaki çocuklarsa yalnızca çocuklara özgü sosyal medya uygulamalarına yasal temsilcilerinin rızasıyla gidilebileceği bir düzenleme yapılmasını öneriyoruz. Yasal düzenleme konusunda önerilerimizi bu çerçevede sunabilirim.

Bir de sizlere 5651 sayılı Kanun uyarınca bakanlıklara tanınan erişim engelli ya da içeriğin çıkarılmasını talep etme yetkimiz ve bu doğrultuda yaptığımız çalışmalar hakkında bilgi vermek istiyorum. Bildiğiniz üzere, 5651 sayılı Yasa 8/A maddesi belli gerekçelerle bakanlıklara erişim engellenmesi ya da içeriğin çıkarılması talebinde sulh ceza mahkemelerine başvurma konusunda bir yetki vermiş durumdadır. Biz de Bakanlığımız Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak oluşturduğumuz basın takip birimiyle yedi gün yirmi dört saat içerik takibini hem kendimiz yapıyoruz hem de dışarıdan gelen, birimlerimizden gelen, vatandaşlardan gelen şikâyet ya da bildirimleri değerlendirdikten sonra bu yolu kullanıyoruz. Hangi gerekçelerle bunu yapıyoruz? Daha doğrusu, bu konuda adım atmadan önce, mahkemeye gitmeden önce platformlarla iletişim kurmayı her zaman daha doğru buluyoruz. Bazı platformlar zararlı gördüğümüz içeriği kendilerine ilettikten hemen sonra aksiyon alıyorlar ama her zaman bu yolu değerlendiremiyoruz. Sayın Bakanımızın ifade ettiği gibi, bazı platformların Türkiye'de hiç temsilcisi yok, temsilcisi olmadığı gibi bir bağlantı noktası da yok dolayısıyla muhatap bulamadığımız noktada komple platformun kapatılması yönünde erişim engellenmesi talebinde bulunuyoruz, bazen de sadece içerikler için içeriğin çıkarılması talebinde bulunuyoruz.

Burada şunu önemle belirtmek istiyorum: 5651 sayılı Yasa'da bu yetkinin gerekçesi olarak kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi ve genel sağlığın korunması gerekçeleri sayılmış, biz de başvurularımızda, dilekçelerimizde mümkün mertebe doğrudan bu gerekçelerle başvuruyoruz çünkü bazen aslında hiçbir gerekçe yokken Aile Bakanlığı olarak bu yola gittiğimizle ilgili kamuoyundan bazı eleştiriler alıyoruz fakat içeriklerin büyük bir kısmı... Özellikle çocukların korunması anlamında harekete geçtiğimiz bir alandır burası. Çocukların psikolojik sağlığının genel sağlığın bir parçası olduğunu dilekçelerimizde ifade ediyoruz.

Ayrıca, Bakanlık olarak müdahil olarak takip ettiğimiz davalarda özellikle duyarsızlaşma, şiddetin yaygınlaşmasının olumsuz etkilerini gördüğümüz için bu tarz içeriklerde bu nitelikte unsurları gördüğümüz zaman hızlıca aksiyon alıyoruz ama dediğim gibi gerekçelerimiz mutlak surette kamu düzeni ve genel sağlıktır. Özellikle çocukların genel sağlığı ve çocuklarla ilgili içerikler yoluyla kamu düzeninin yani kamu huzuru, kamu güvenliği ve genel sağlığı oluşturan kamu düzeninin bozulduğunu değerlendirdiğimiz durumlarda doğrudan bu gerekçelerle erişim engeli ya da içeriğin çıkarılması talebinde bulunuyoruz. Bazı platformlarla ilgili de dediğim gibi platformun içeriğinin büyük ölçüde çocuklara zararlı, ensest, müstehcenlik içeriğine ulaştığını gördüğümüz durumlarda birçok platformla ilgili bu yönde talepte bulunduk, bazıları hâlâ kapalı, onların içeriklerinin büyük ölçüde bu nitelikte olduğunu tespit ettiğimiz için bu tür başvurularda bulunuyoruz. Erişim engeli ve içeriğin çıkarılması talebi konusundaki yetkimizi de yedi gün yirmi dört saat kullanıyoruz. Tabii, bu bir çözüm değil dolayısıyla yasal olarak dünyadaki tartışmalara, dünyadaki yapılan yasal düzenlemelere ve bize uygun bir düzenlemenin, özellikle platformlara aktif, proaktif rol veren -bazı görevleri yerine getirme konusunda kendilerine aktif rol verilecek, bunları yerine getirmedikleri takdirde bir yaptırımla karşılaşacakları- yeni bir yasal düzenleme eksenine gitmemiz gerektiğini düşünüyoruz, bu doğrultuda da önerilerimizi hazırladık.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN NAZIM ELMAS - Evet, çok teşekkür ediyoruz.

Her alanda, farklı alanlarda öncelikle Bakanımızın, Genel Müdürümüzün ve bu işlerle ilgili sorumlularımızın verdiği bilgiler için çok çok teşekkür ediyoruz.

IV.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

1.- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü Ayşegül Yıldırım Kara ve Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü Özge Aydiş Toy tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme

BAŞKAN NAZIM ELMAS - Şimdi, Meclis İçtüzüğü'müzün 29'uncu maddesi gereğince üyelerimize söz hakkı vermek istiyorum.

Söz almak isteyen? Tuncay Bey söz istiyor.

Buyurun Tuncay Bey.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Efendim, hoş geldiniz.

Sunumunuz için çok teşekkür ederim. Elbette ki çok çalıştığınızı, elbette ki çabaladığınızı, bunun bir partilerüstü sorun olarak karşımızda durduğunu ve bizim birlikte çocuklarımız için, çocuklarımızın üstün yararı için, bir gelecek yaratmak için çalışmamız gerektiğini biliyoruz. Ancak ortada bir sorun var, sorunumuz şu: Ben uyuşturucu bağımlısı ailelerle çalışıyorum, sizlere de geliyorlar onlar. Yaşadıkları şeyi dinleyen olarak veya bu soruna bir çözüm arayan olarak bile katlanmak çok zor. Bu yaygınlık, bu genişlik nasıl oluyor diye baktığımda bunun önemli bir bölümünü eğitim yoluyla etkileşim, iletişim yoluyla ve daha çok da dijital ortamdan kaynaklanan problemler olarak görüyorum. Sanal kumar olgusu tamamen dijital ortam. Yani ne yapıyorsunuz? Yetişkin, porno siteye giriyor, orada bir iz bırakıyor; sonra yetişkin olmayan evdeki çocuk giriyor; o izi takip ettiği zaman karşısına çıkan şey bir sanal kumar daveti oluyor. Böylece 1 tane değil, 2 tane, 3 tane zararlı birden karşı karşıya kalıyoruz.

Bakış açınız korumaya dönük. Ben, bu bakış açısının çeşitli şekillerde ortaya çıktığını görüyorum ama bu zarar etkisinden çok yarar etkisine yönelmek gerektiğine inanıyorum. Şimdi, Avrupa'dan örnekler verdiniz, Amerika'dan örnekler verdiniz; işte orada çocukların asistanları yoluyla, bilgisayar asistanları yoluyla, akıllı uygulamaların asistanları yoluyla hem intihara hem cinsel tacize yönlendirilmesi olgusunu Amerika tartışıyor, Avrupa tartışıyor. Çin'den size bir örnek vermek istiyorum: 16 yaşın altındaki hiçbir çocuk sosyal medya kullanamıyor. Çin'den size bir örnek vermek istiyorum: Hiçbir üretici firma kendi TikTok'ları dâhil olmak üzere, 16 yaşın altında eğitim programına uygun olmayan hiçbir yayını devreye sokamıyor.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - TikTok yasak zaten Çin'de.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - 16 yaşın altındaki çocuklar bunun sadece eğitim formatındaki boyutuyla tanışabiliyorlar. Kendi arayışımız için dedik ya "Biz birlikte çalışmayı arzu ederiz." Bu Komisyona getirdiniz. Şimdi, benim elimde dijital ortamda çocuk ve gençlerin korunmasına dair kanun teklifimiz var. Benim elimde uyuşturucuyla mücadele, bağımlılığın tedavisi, rehabilitasyon ve zararlı etkilerine dönük 2 tane yasal düzenlememiz var. Hemen hemen örtüştüğünü görüyoruz, büyük bir memnuniyet duydum ama yararlı etkisini ve birbirimizin eksikliğini tamamlayacak diyalogu kurmamız gerektiğini düşünüyorum. Sizler bugün yürütmedesiniz, Türkiye'nin geleceğini oluşturacak yasal altyapıları bizler birlikte inşa edebiliriz çünkü elinizde sadece çekiç varsa herkesi çivi olarak görebilirsiniz ama elinizde bir kalem varsa siz bunu dünyayı yeniden yazmak olarak da algılayabilirsiniz. Ben yararlı etkinin büyütülmesine taraftarım. Televizyon çıktığında Türkiye'deki uygulamalardan 1990'lı yıllarda ben televizyonda yöneticiyken istatistikler yapardık, toplumun, çocukların yüzde 4'ü televizyonu anne ve babasının yerine koyuyordu çünkü televizyonun karşısına -sizin Bakanlığınızda da vardır o istatistikler- çocuğu oturtuyordu, ondan sonra gidiyordu. Bir çocuk beş saat, altı saat, on saat... Dünyada en çok televizyon izleme süresi Türkiye'deydi. Bunun zararlı etkisini televizyonları yasaklayarak ortadan kaldırabilirsiniz ama bunun yararlı etkisi de var. Biz yararlı etkiyi inşa edersek yani ne demek istiyorum? Eğitimi destekleyen bir oyun sistemi, eğitimi destekleyen bir sosyal medya sistemi, dijital ortam sistemi geliştirsek ve bunun yanına güvenlik önlemlerini koyarsak, yasal önlemleri koyarsak Türkiye'yi daha büyük bir aydınlıkla kucaklarız, onu demek istiyorum, sizler de söylüyorsunuz zaten. Şimdi, İbni Arabî'nin çok müthiş bir şeyi var, kendi ışığında kaybolmak, tekilleşmek, tekleşmek, farklı bakış açılarına, değişik düşüncelere kapımızı, gönlümüzü, aklımızı açık tutmak anlamında.

Eğer bu Komisyona getireceğiniz yasal düzenlemelerle ilgili olarak birlikte çalışma ortamı yaratırsanız Türkiye'ye dair duygu ve düşüncelerimizi, bu konudaki hazırlıklarımızı sizinle paylaşmak isteriz, Komisyon Başkanımıza da bu konuyu daha önce söylemiştik. Bu konu, partilerin sığ bakış açılarında, yetersizliklerinde veya kendilerince yeterli gördükleri alanlarda tüketilecek bir konu değildir. Bu konu, partilerüstü, ulusun geleceği olarak görülmek zorundadır. Bununla ilgili olarak bağımlılıkla mücadelede iki temel çelişkimiz var. Sanal kumar yasa dışıysa kötü; peki, yasal olan ne? Yani onunla mücadele etmeyecek miyiz? İkisi de kötü; ikisini de ortadan kaldırmak gerekiyor.

İki: Bütün bu sosyal medya içeriği sağlayanlar, yapanlar edenler, toplumdaki bireyden saklayarak daha çok kâr elde etmek uğruna çocuklarımızın geleceğini çalıyorsa onların karşısına bir duvar örme lazım. O duvar örme işinde sizinle beraberiz. Ailelere bildirim, özet bildirimlerin gelmesi, buralara girişlerde ve içeride kalan çocuğun neyle ilgilendiği konusunda, bunlarla ilgili olarak geri bildirimlerin sağlanması, şeffaflıkların artırılması ve bunlarla ilgili her türlü çabaya katkı sunmaya hazırız. Bunu bir birlikte çıkartma yasası olarak da görebilirsiniz. Elbette ki öncelik sizindir.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Yok, estağfurullah.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Elbette ki siz iktidardasınız, elbette ki sizin yasal çalışmanızdır, ebette ki sizin geçirme isteğinize saygı duyarız ama bizi dinlerseniz bizim de bu konudaki duyarlılıklarımızdan, bilgimizden faydalanmış olursunuz.

Efendim, üç konuda görüşümü şöyle özetlemek isterim: Yasal çalışmalar konusunda yaptığınız hazırlıkla ilgili olarak hemen hemen elimizdeki metinde bir uygunluk var, biz de bunu psikiyatri dernekleriyle, psikologlarla, eğitimcilerle, uzmanlarla birlikte aynı noktalardan hareket ediyoruz. Belki bir küçük nokta da katkımız olur, o da başka bir pencere açar.

İkincisi, zararlıyla mücadelenin birinci koşulu olarak yararlı olanı çoğaltmak. Yani şöyle tanımlayayım: Bir hastalıkla karşılaştığımızda "Ama bu hastalık tedavi edilemez." deyip hastamızı ölüme yatırmıyoruz, ötanaziye götürmüyoruz, ona diyoruz ki:

"Senin daha iyi bir yaşam kalitesinde yaşamının sonlanması için gerekli çalışmayı yapacağız." Onun gibi geleceğimizi birlikte yararlı bir bakış açısıyla inşa etmek gerekir ama bu, sizin için de yetersizlik olur, bizim için de yetersizlik olur. Onunla ilgili olarak Millî Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, Gençlik Bakanlığının ve sivil toplum örgütlerinin katkı sunması gerekir. Tek bakışlı bir dünyamızı var, bizi sıkıştıran ana alanlardan bir tanesi bu. Yeşilay; "Ooo, Yeşilay mükemmel, aman Yeşilaya dokunmayın." Çağdaş Yaşamı Destekleme; "Aaa, oraya yaklaşmayın, oradan uzak dur." Oysa birlikte çalışmaları gerekiyor. Bugün karşılaştığımız sorun bağımlılıkla mücadelede o derneklerin falan bakış açısının çok daha ötesine ulaşmış, çocuklarımızı esir almış bir durumda. Her toplantıda ağıyorum, geçen toplantıda -Mecliste yapıyoruz, siz de katılabilirsiniz, Hanımefendi de o toplantılara iştirak ediyor, onunla da toplanıyorlar- Konya'dan gelen bir anne, bir hanımefendi dedi ki: "Kriz geldiği zaman bana tecavüz etmek istiyor, nasıl kurtulacağımı bilemiyorum ama kriz geçince yatıyor ayağımın altına, ayağımın altına öpüyor, 'Annem beni kurtar.' diyor." Şimdi, bir yavruyla, bir evlatla bir anne arasındaki bu ilişkide eğer bozucu alan dijital ortamsa buna izin vermemek lazım. Başka şeylerse onlara da izin vermemek lazım. Burada çifte standart, bakış açısı farklılığı gibi böyle süfli, gereksiz şeylerden Türkiye'yi arındırmak lazım. Çocuklar ve çocuklara bağlı olarak ebeveynler; bütün bu hikâyelerin zararlı etkilerinden yararlı arındırılabilir. Kötüyle mücadelede ana amaç hep birlikte olmaktır.

Ben sunumunuz için çok teşekkür ederim, çabalarınız için çok teşekkür ederim ama bir büyük olayla karşı karşıyayız. Bu ne sadece sizin baş edebileceğiniz ne sadece bizim baş edebileceğimiz bir şey. Artık bu konuda yapılabilecek şeyleri hep birlikte yapmanın, el ele vermenin, gönül gönüle, akıl akıla vermenin zamanıdır diye düşünüyorum. Sorular sormayacağım, pek çok soru sorabilirim, o bizim çatışma alanlarımızı büyütür; onları konuşarak aşabiliriz ama ben diyorum ki: "Gelin, yapacaklarımız konusunda burada tartışalım, uzlaşalım, birlikte en iyiyi, en yararlıyı bulalım." Belki de getireceğiniz şeyi, getirdiğiniz şeyi öyle kabul ederiz ki "Teşekkür ederiz size." ya da "Şu maddede şöyle bir eksiklik var." deriz.

Sorun şudur: Yetmediğimiz için dayanışma ihtiyacımız var. Bu ulus bizim, bu millete karşı borcumuz var, 22 milyon-23 milyon çocuğa karşı hepimizin sorumluluğu var. Sadece çocuklarımıza değil, onlara da karşı sorumluluğumuz var, kendi evlatlarımızdan yola çıkarak da bu olaya bakabiliriz. "Benim başıma gelmez." diyen ailelerin de başına geleceğini unutmamak gerekir. "Bu tehlike benim kapımı çalmaz." diyenlerin kapısını çalacağını da unutmamak gerekir. Ben sizden bilgi, teknoloji kurumlarına müdahale etmenizi rica ediyorum, bu yasal düzenlemeler yapılanaya kadar. Bakın, herhangi bir fikre karşı acımasızlığı sonsuz ama sanal kumar konusunda aynı tepkiyi kendilerinden göremiyoruz.

Ensest konusunda sorun şudur: Biz ensestle yüzleşmiyoruz bile, mesela bizim istatistiklerimizde -biz tabii onu gidip başka şeyler de arayıp buluyoruz- "Türkiye'de ne kadar ensest vakası var?" diye sorsam istatistiği yok diye gözüküyor ama kodların altında saklı. Birlikte gelin, ensest dâhil olmak üzere bütün hastalıklarımızla yüzleşelim, bunlarla mücadelede bir yol alalım. İngilizlerin yüzleşmesi kolay mı olmuştur? 1987 yılında İngiltere'ye gittim, televizyonda alt bant geçiyordu "Çocuklar size karşı sizi rahatsız edecek davranışları olan büyükleriniz varsa, tanıdıklarınız varsa şu telefon numarasına ihbarda bulunun." 1987'de çok garipsemişim, o zaman ensest olgusunun bu kadar yaygın olduğunu bilmiyordum ama şimdi görüyorum istatistiklerde yani bu görülebilir, artık suç noktasına dönüşmüş, istatistiklerinden takip ettiğim şey korkunç. Bizim hep beraber yeniden inşa etmemiz gereken ne varsa bizim eksikimizi siz tamamlayın, sizin eksiklerinizi biz tamamlayalım; bu sorunları aşmak için, milletin bunların üstünde bir bakış açısına sahip olması için bizden hangi desteği istiyorsanız biz o desteği vermeye hazırız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN NAZIM ELMAS - Evet, Tuncay Özkan vekilimize, Komisyon üyemize çok çok teşekkür ediyoruz.

Elbette ki çocuklar ortak paydamız ve çocuklarla ilgili alacağımız tüm kararlar da ülkemizin ortak paydası. Bu yüzden Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın yaptığı çalışmalara katkı sunmak üzere ortaya koyduğu teklifleri de çok yerinde buluyoruz, teşekkür ediyoruz.

Evet, bir başka Komisyon üyemiz, buyurunuz Lütfiye Hanım.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) - Evet, ben de Sayın Bakanım çok teşekkür ediyorum hem Genel Müdürümüze hem de Hukuk Birimimize gerçekten çok aydınlatıcı, geniş kapsamlı bir sunum oldu.

Tabii, Tuncay Bey'in bıraktığı yerden devam edeyim. Bu Komisyonumuz bizim zaten hep uzlaşıyla gidebilen nadir komisyonlardan bir tanesi çünkü ortak payda üzerinden gidiyoruz. Burada, tabii, siz muhatabımız olduğunuz için belki sizi de aşan farklı bakanlıklarla iş birliğiyle yapılması gereken pek çok konu var ama tabii, bu konu da çocuklar söz konusu olduğu için de çok derinlemesine çalışılması gereken bir konu.

Tabii, sadece içeriklerle karşı karşıya değiliz. Şu anda ciddi bir algoritmanın tahakkümü altında bir yapı içerisindeyiz. Çocukların karşısına gelen eskiden belli noktalarda erişebildikleri şeye pandemiyle birlikte çok hızlı bir şekilde dijital dünyaya giriş oldu ve o zaman teşvik ettiğimiz, işte çocukların YouTube kanallarından eğitim gördüğü, hocalarını ekrandan izledikleri bir dönemden şimdi artık hani "Biraz daha yavaşlayın, aman erişmeyin." denilen bir döneme evrilmeye çalışılıyor. Bu da tabii çocuklar için, gençler için çok zor bir şey.

Tabii, şöyle bir durumla da karşı karşıyayız: Ben iki hafta önce adli bilimlerde doktora yapan bir hocayla bir araya geldim ve şunu söylüyor: "Dünyada 100 kişiden 1'i dijital oyuna bağımlı olarak yaşıyor ve tamamen oyun algoritmaları zihne yönelik beyindeki belirli noktaları uyacak şekilde, bağımlı yapmaya yönelik bir algoritma içerisinde gidiyor; davranışsal olarak âdeta dijital köleler oluşturulmaya çalışılıyor, davranışsal bağımlılıkları oluşturmaya çalışıyorlar ve bunları, o özel oyunları yapan kişiler "Bu dijital davranışsal bağımlılığı nasıl oluşturabiliriz?" diye eğitim görüyorlar ve ona göre algoritmalar oluşturuluyor." Dijital oyun üretenlerin oyun içi bağımlılık mimarisi geliştirdiklerinden bahsetti ve psikolojik tetikleyicilerle özellikle dopaminin çok had safhada olması ve hazzı bağımlı bir şekilde gitmeleri beyne hitap ettikleri için de bunu çözdüklerinden bahsetti ve en basit şey çocukların beyinlerine bu şekilde ulaşmak ve sonrasında da işte bu oyun bağımlılıkları, ödül sistemiyle birlikte dijital kumara kadar giden bir süreçle maalesef karşı karşıya kaldığımızı ondan dinlemiş oldum.

Tabii, ben de katılıyorum, sadece önlem alma değil, sağlıklı oyun üretmemiz lazım yani alternatifleri üretmediğimiz takdirde çocuklara ne alan açacağız? Tamam "15 yaşına kadar girme." dediğinizde, o 15 yaşına kadar en azından ebeveyn kontrolünde olan

gençler, belki çocuklar bunu yapacak ama şu anda parçalanmış aileler, yoğun iş yükü olan ailelerde, büyüklerin yanında yetişen çocuklar da var yani internetten anlamayan, bilgisayardan anlamayan büyükannelerle, büyükbabalarla yetişen çocuklara, onlara nasıl ulaşacağız? Aslında bunu da detaylı bir şekilde çalışmamız gerekiyor.

Mesela yurt dışında PEGI tarzında içerikleri engelleyici, daha doğrusu sağlıklı içerikler için, güvenli olduğu için ailelere sunulan bazı programlar var. Belki bu programların da ülkemizde zorunlu hâle getirilmesi belli bir yaş grubu için uygun olabilir. Safe Family gibi, Norton Online Family gibi bazı oyunların yaşa ve konumlarına uygun bir şekilde güvenli ortamlarda bulunmasını sağlayabiliriz.

Bir diğer konuya baktığımızda, şu anda artık en büyük bence tehlike, Amerika'da yapılan araştırmalarda gençlerin yüzde 40'ı AI'yle arkadaşlık ettiğini söylüyor. Şu anda artık çok ciddi manada bir sanal arkadaşlıktan söz edebiliriz. Genç ve yetişkin üniversite öğrencisi gençler artık psikiyatriste, psikoloğa gitmeden, tamamen dertlerini, arkadaş ilişkilerini artık Chat GPT'yle, çok rahat bir şekilde yapay zekâyla paylaşıyor ve ona göre bir yol çiziyor ve belli bir süre sonra yapay zekâ artık o gencin psikolojisini anladığı için ona uygun yönlendirmeler yapıyor ama bunun bir kontrolü yok. Yani bu, burada bence üzerinde durulması gereken bir konu.

Ayrıca, birkaç tane tabii sorum da var dijital istismardan sonra çocukların devlet koruması altına alınma süresi var mı? Yani sadece diğer istismarlardan bahsederken dijital istismarla ilgili Bakanlığımızın bir önlemi var mı, aile içindeki dijital ihlaller nasıl tespit ediliyor? Mesela TikTok platformlarında sadece izleme değil, burada toplumsal değere aykırı yayınlar yapan ebeveynlere karşı çocukların haklarını nasıl koruyacağız? Yani yayınları aile yapıyor, çocuk belki erişmeyecek ama o ailelerin yetiştirdiği çocukların topluma kazandırılması gerekiyor.

Veri izleri, dijital kimlik; az önce sizler de bahsettiniz, dijital hafıza, çocuğun gelecekteki kişilik hakkı bundan nasıl etkileniyor? Yani bunun üzerinde bir çalışmamız var mı? Tabii, şunları söylememiz de gerekiyor. Ben çok beğendim açıkçası tanım yapılmasını. Mesela, oyun sağlayıcı, oyun dağıtıcı, zararlı içerik, bunların tanımlarının artık hukuksal olarak konulması çok kıymetli ve birçok çalışma yapıyorsunuz; ben mesela burada eğitimler konusunda notlarımı aldım. Mesela bu eğitimler nerede gerçekleştiriliyor size sormak istedim ama bölmek istemediğim için sormadım, belki bir açıklama yapmak istersiniz.

Kitaplar var bir sürü, o kitaplara nasıl erişecek çocuklar, öğretmenler mi sizden talep edecek? Millî Eğitimle ortaklaşa bir çalışma yapılıyor ve bütün Türkiye'deki tüm okullara bunlar dağıtılacak mı veya dijital platformda ebeveynler mi buna ulaşacak? O konuda da bilgilendirirseniz sevinirim. Aile eğitim programlarından bahsettiniz ve ciddi bir rakam var, bunlar uzaktan eğitim de olabiliyor mu? On-line bir şekilde varsa en azından bir kamu spotuyla bunları aktarırsak aileler kendi eğitimlerini kendileri belli bir ev ortamında da alabilirler. Anka Çocuk Destek Programından bahsettiniz, hani buna herkes ulaşabiliyor mu isteyen yani "Biz bu noktada çalışmak istiyoruz, eğitilmek istiyoruz, destek almak istiyoruz." diyenlere açık mı? Hikâye kitabından bahsettiniz. Mesela bu hikâye kitaplarını alıp dağıtsanız muhteşem bir şey olur diye düşünüyorum.

Diğer birkaç öneri ve sorum da olacak: Mesela YouTube ve TikTok algoritmalarında riskli görülebilecek içeriklerde en azından algoritmalarda bir çocuk modu olabilir mi? Yani çocuk modunda daha yavaş bir şekilde çalışması, otomatik oynatmanın da kapalı olması gibi bir kriter getirilmesi acaba düşünülebilir mi? Mesela VPN bence başlı başına bir şey, siz istediğiniz kadar ülkede bir şeyleri yasaklayın ama VPN'den çok rahat bir şekilde erişebiliyor, gençler bunu çok daha iyi biliyor. Burada yaş doğrulama sistemlerine kolayca ulaşıyor. Burada bir bariyer olabilir mi? İşte, biz kendi aramızda konuşurken ebeveyn şeyi de olmalı yani "Yaş sınırı belirsiz." desek bile kendisi girişi yaptıktan sonra ebeveynin de bir onayının gerekliliğini sağlayabiliriz çünkü çoğu zaman çocuk kendi cihazından değil, anne babasının cihazından bu şekilde dijital kimliğini oluşturabiliyor. Bu konuda TÜBİTAK ve BTK'yle bir pilot çalışma yapılabilir mi?

Dijital riskler yalnızca teknolojik değil. Tabii, aile içi ilişki, okul, ruh sağlığı, sosyoekonomik kırılganlıklarla da bağlantılı. Çocukların dijital ortamdan korunması için Aile Bakanlığımız, Millî Eğitim Bakanlığımız, BTK, RTÜK, İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlıklarımızla birlikte bütüncül bir çalışmaya yine siz bir öncülük yapabilir misiniz ulusal boyutta bir model oluşturulması konusunda. Az önce ben çalıştayları çok dikkatli bir şekilde dinledim, hani bunun bir çıktısı olarak bir eylem planı da çıkartmışsınız, onu detaylı inceleyeceğim, açıkçası incelememiştim; bu konuda da bu bakanlıklarda bütüncül bir yaklaşım olabilir mi?

Bir de araştırma konusu olarak yani sosyolojik bir analiz yapma adına okul dışı zamanlarda çocukların yüzde kaçını yalnız vakit geçiriyor yani hangi yaş grubunda yüzde kaç çocuk yalnızca dijital ekranla temas hâlinde? Çeşitli nedenlerle sosyal, psikolojik sorun yaşayan, ya da adaptasyon noktasında becerisi düşük olan çocukların dijital ortamlardan etkilenme oranı nedir? Bu soruların cevabı açıkçası çocuklara dair bizim bir farkındalık haritamızı çıkartacak. Hani böyle bir çalışma yapabilir miyiz, okulları, Millî Eğitimi de içine alan, destekleyebilecek bir şekilde?

Türkiye'de çocuklar dijital ortamda neyi arıyorlar? Yani, neden bunları tüketiyorlar; ebeveynler için normal olan ekran süresi ne, buna karşın o ailenin içinde yaşayan çocukların ekran süresi ne kadar? Doz aşımı ekran süresinde ebeveynleri sessiz bırakan şey ne? Yani bir noktada da aslında farkındalığı oluştururken ebeveynleri de yönlendirecek bir çalışma bu söylemeye çalıştığım. Çocuklar için alternatif ekran arayışı için bizler ne yapabiliriz? Temiz içerik, zararlı içerik çok hızlı ilerliyor ama temiz içerik çok yavaş tüketiliyor. Bu anlamda da bir fotoğraf çekmek mümkün olabilir mi? Mevcutta, var olan yayınların varlığı hani ne kadar temiz içeriğimiz var, ne kadar sağlıklı oyun var? Hani, bu konuda bir bilgimiz var mı? Böyle bir araştırma yapılırsa belki çözüm yollarını bulma noktasında da bu verilerin bize doğru bir yol çizeceği kanaatim var.

Ben tekrar çalışmalarınız için çok çok teşekkür ediyorum.

İyi ki geldiniz diyorum, sağ olun.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyorum. Bizim grup yönetim kurulu toplantımız var, ben biraz erken ayrılacağım, arkadaşlara da çok teşekkür ediyorum.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Tamam Sayın Vekilim, sadece şunu söyleyeceğim, biz...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Buyurun.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Söylediğiniz konuları da biz zaten birlikte çalışmak istiyoruz. Sizin bu konuda bir yasal düzenleme teklifiniz de olmuştu. Bu hususta açıkçası ilk gördüğüm anda dedim ki: Ya, ne kadar güzel, aslında biz de bu konuda dertleniyoruz belki, ortak paydalar bulabiliriz.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Ortak derdimiz, ortak paydayı buluruz efendim.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Zaten derdimiz bir, derdimiz bir yani, derdimiz çocuklarımızı daha güvenli ortamlar...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Tabii, tabii. Hiçbir ayrılık görmüyorum. Bir baba olarak 33 yaşında bir kız çocuğu ve dede olmayı bekleyen bir baba olarak...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - İnşallah.

Emin olun, o çocuk 1 yaşına geldiği gün şu parmak işareti bizden fazladır...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Var, efendim, 10 yaşında evde bir canavar var, Roblox yasaklandı diye evde bayram ediyorduk, VPN'le girdiğini sonradan saptadık. Burada konuşulacak şeylere o kadar çok katkımız var ki.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Aynen öyle.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Sorunlarımızın aşılması önemli.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Aynen inşallah.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Yani şöyle söyleyeyim size: Bir yüksek yargıç emeklisi ve bir profesör komşunun oğlu nedeniyle evleriyle basıldı ve çocuğun içinde bulunduğu bağımlılık nedeniyle yaşadıklarına en az onlar o kadar üzülen bir komşu olarak söylüyorum.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Tabii, çaresizlik.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Hiçbir şey bize uzak değil. Evlatlarımız var, bütün evlatlar bizim evlatlarımız. Ortak noktamız evlatlarımız, gelecek onların ortak geleceği ve bu ulusun gönenci en yüksek muasır medeniyet seviyesine ulaşmasıdır. Geç kaldıklarımızı tamamlayalım, eksikimizi birbirimize söyleyelim, hallederiz efendim.

Çok teşekkür ederim efendim.

Özür diliyorum arkadaşlar, çok teşekkür ederim.

Hoşça kalın.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Sağ olun Sayın Vekilim, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN NAZIM ELMAS - Buyurun Şebnem Hanım.

ŞEBNEM BURSALI (İzmir) - Sayın Bakanım, sayın bürokratlarımız; değerli sunumlarınız ve çalışmalarınızla ilgili bize verdiğiniz bilgiler için içtenlikle teşekkür ediyorum. Hakikaten, derli toplu ve ne yapıldığıyla ilgili -kendim için söylüyorum- çok faydalandığımı söylemeliyim, notları da çok dikkatli bir şekilde aldım ve aslında bu anlamda yapılan bu sunumu da hem bundan sonra yapacağımız çalışmalarda bize yön göstermesi açısından çok kıymetli bulduğumu da söylemek istiyorum.

BAŞKAN NAZIM ELMAS - Müsaadenizle, eğer bir sakıncası yoksa sunumları Komisyonun grubuna atıp yararlanabilir arkadaşlarımız sizce bir sakıncası yoksa. Arkadaşlarımız temin ederler sizden.

Teşekkür ederiz.

ŞEBNEM BURSALI (İzmir) - Çünkü bu konu değerli vekillerimizin de söyledikleri gibi, hepimizin ortak sorunu. 22 milyon -verdiğiniz rakama göre- çocuğumuz kurumsal olarak sizlere emanet olabilir ama hepimizin çocukları ve hepimize emanet. Hiçbir sıfatımız olmasa da bu ülkede yaşayan sıradan vatandaşlar olarak aslında çocuklarımızı her tür zararlı ortamdaki korumak bizlerin, hepimizin öncelikli görevi.

Ben tekrara girmemek adına çok uzun konuşmayacağım çünkü şu ana kadar konuşulan değerli sözlerle hepimiz imzamızı atıyoruz. Sadece ben şeyi merak ediyorum Sayın Bakanım, RTÜK gibi sosyal medyayı da kontrol altına alacak bir kurum oluşturulmasına yönelik çalışmamız var mı, düşünüyor mu? Yani bu anlamda da bir hani filtreleme diyoruz...

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - BTK yapıyor.

ŞEBNEM BURSALI (İzmir) - Yani yapıyor ama hani bunun ötesinde daha farklı bir kurum oluşturma noktasında bir niyetiniz var mı, hazırlığınız var mı? Bu anlamda ben bilgi verirseniz sevinirim.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN NAZIM ELMAS - Biz de teşekkür ediyoruz.

Şimdi, elbette ki dijital alan çok hızlı gidiyor. Buna yasal olarak yetişme noktasında gayretler var. Ama ülkemiz şöyle bir noktada: Birçok fiziki altyapı yapılıyor sporla, sanatla, gençlikle alakalı. Tüm bu altyapıları, çocuklarımızla ilgili altyapıları bizim bir organizasyon hâlinde ve iş birliği hâlinde kullanmamız sonucu çocuklarımıza bu tür olumsuzlukların daha az sirayet edeceğini düşünüyoruz.

Sayın Bakanımıza son olarak bir söz verelim.

Buyurun, sizin bu konuda söyleyeceklerinizi de alalım.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - Çok teşekkür ediyorum Kıymetli Başkanım.

Öncelikle, tabii, burada derdimiz bir aslında, hepimiz çocuklarımıza daha güvenli bir gelecek bırakmak için bu çabayı sarf ediyoruz. Esasında, biliyorsunuz, bir çocuğun ehliyetle araç kullanması için 18 yaş bekleniyor, çocukların oy kullanması için 18 yaş bekleniyor. Şu anda tamamen hiçbir düzenlemenin olmadığı, kuralın olmadığı bir ortamda yani çocuklarımızın gerçekten serbest bir ortamda büyümelerini sağlamak aslında bizim için büyük bir vebal. Belki bundan yirmi sene sonra çocuklarımızın "Neden zamanında bizim için bu konuda önlem almadınız?" diye suçlayabilecekleri bir dönemdeyiz. Dolayısıyla bizler de evet, belki daha iyisini yapabiliriz, çocuklara daha detaylı, çok daha teferruatlı, güvenli içerikler üretilme noktasında çabalayabiliriz ki bunu yapıyoruz zaten, destekliyoruz dijital ortamlarda içerik üretme noktasında. Ancak şunu fark ettik ki mesela bir tane oyun yasaklanmıştı Türkiye'de, işte, buna bizim dahlimiz olmadı fakat bu oyunu icra edenler defaatle bizlerle görüştü ve son getirdikleri noktada aslında oyunun gerçekten eğitici bir şeye dönüştüğünü bize gösterdiler ve bunu Türkiye'de uygulamak istediklerini söylüyorlar. Şimdi, baktığımız zaman,

Türkiye'de 9 milyon çocuk bu oyunu oynuyordu, 9 milyon. Yani bu sosyal medya platformları bu kadar büyük pazarları göz ardı edemiyorlar. Dolayısıyla, zamanında hiçbir şekilde bir temsilcinin bulunmadığı bir ortamdan gelip artık temsilci atama, işte, birlikte bizlerle görüşme ve nasıl adım atabileceklerine dair bir ikna yoluna doğru artık geliyor. Başka platformlarda, işte, annelere, babalara yönelik bir "dashboard" yani çocuklar hangi sitelere giriyor, bunun annelerinin, babalarının telefonlarına düşebileceği şekilde, ekran süreleri de buna dâhil olmak üzere... Ben Çin muadil Bakanımla bir ülkede karşılaştım ve dedim ki siz TikTok için nasıl bir düzenleme yaptınız? Dedi ki: "Bizde TikTok yok." Hâlbuki hepimiz biliyoruz ki bu bir Çin sosyal medyası ve ülkemizde maalesef furçası çok yüksek. Ancak içerik kaldırmada da en hızlı çalıştığımız platform orası. Mesela, bir içerik, uygunsuz içerikte de en hızlı bize geri dönüş sağlayan orası. Anlıyoruz ki gerçekten pazar çok büyük, kimse pazarda payını kaybetmek istemiyor. Ancak çocuklarımızın güvenli bir şekilde büyümesi, bir kaygı gütmeyen yeni bakıcıların eline bırakılmasına da göz yumamayız. Bu kapsamda da bu çalışmaları, özellikle sizlerin çalışmasını çok değerli buluyorum ve birlikte çalışmayı tabii ki çok önemsiyoruz fakat çok geç kalmadan yani çok hızlı adım atmamız lazım çünkü dünyanın hızla değiştiği bir dönemde bizim 1-0 geriden, 5-0 geriden gelmememiz lazım, bu trende bizim de olmamız lazım, gerekirse geliştirmemiz gerekiyor ama önemli bir adım atmamız lazım.

İkinci olarak, tabii bu konuda bir seferberlik gerekiyor, toplumsal bir seferberlik. İçerikleri elbette düzeltelim ama düzenleyici önlemler de almak zorundayız. Platformlar kendilerine çekidüzen vermek zorunda çünkü maalesef tıklanma uğruna "like"lanma uğruna oluşan içerikleri kontrol etmekte zorlanıyor anneler, babalar. Biz bunu çok iyi anlıyoruz; içeriğe giriyoruz, biliyoruz ne olduğunu ama her seferinde yeni içeriklerle, yeni fenomenlerle ne kadar güvenli içerik üretebiliriz? Yani burada da aslında toplumsal bir sorumluluk olduğunu bir kez daha vurgulamak istiyorum.

PEGİ'yi biz de önemsiyoruz. Özellikle oyun derecelendirme sisteminin ülkemizde geliştirilmesini BTK'yle paylaştık. Bu hususta özellikle dijital istismar olduğunda da çocukları devlet koruması altına alıyoruz. Görüyoruz, bazıları çocuklarını dans ettiriyor, maalesef karşılığında para alıyor. Bu konuda biz hemen müdahil oluyoruz, babayla veya ebeveynle ilgili suç duyurusunda bulunuyoruz ve çocuğu devlet koruması altına alıyoruz. Gerçekten de caydırıcı unsur olarak bu karşımızda. Önemli olan, burada...

Bağımlılık konusunda tabii Sağlık Bakanlığıyla çok yakın çalışıyoruz. Sağlık Bağımlılık Eylem Planı onların uhdesinde ilerliyor. Bizler eğitici, önleyici faaliyetler adına elimizden gelen bütün gayreti sarf ediyoruz. Eylem planlarımızda, bütün evlilik öncesi eğitim programlarımızda, bütün eğitim programlarımızda özellikle bağımlılıkla mücadele özel, spesifik bir alan olarak karşımızda. "İlk Öğretmenim Ailem" uygulamasını hayata koyduk. Onun içerisinde de özellikle bu içeriklerle ilgili "Dijital Aile" ve "İlk Öğretmenim Ailem"de de az önce ifade ettiğimiz aileleri bilgilendirici eğitim programları bütün ailelere ücretsiz olarak yer alıyor. Belki bu konuda daha fazla reklam ve duyuru yapmak zorundayız.

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) - On-line var yani Bakanım.

AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANI MAHİNUR ÖZDEMİR GÖKTAŞ - On-line var.

Sosyal medyada, dijital mecrada unutulma hakkıyla ilgili çalışmalarımız var. Onun haricinde, biz her türlü... BTK'nin bir kurulu var bu konuda. Hatta bu yasal mevzuatımızı acaba BTK'nin bir maddesini düzenleyerek mi yapsak yoksa müstakil bir kanun olarak çıkarmak mı gerekli diye de iki çalışmayı da biz yürütüyoruz bir yandan Ulaştırma Bakanlığıyla, bir yandan kendileriyle. Hatta bir kurul kurulup Ulaştırma Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve bizim Bakanlığımızdan oluşan uzmanların çok daha hızlı kararlar alarak gerekli içeriklere mahkeme kararı olmaksızın zamanında müdahale etmesi hususunda... Çünkü mahkeme kararları hem bizim çok zamanımızı alıyor hem yargıyı bence gereksiz yoruyor hem de düzenleme noktasında zaman kaybına neden oluyor ve o içeriğin gerçekten hızla yayıldığını görebiliyoruz biz farklı zamanlarda. Bu hususta da hızlı karar alabilen, içeriklere hızlı müdahale edebilen bir sistem kurgulamamız şart ama elbette Komisyonumuzun üyeleriyle böyle teknik bir ortamda bir araya gelerek, yaptığımız çalışmaları ortak bir masaya koyarak hangi aşamada en iyisini çıkarma noktasında birlikte çalışabiliriz, biz buna varız. Ocak ayında, yakın zamanda bizim de bazı düzenleme önerilerimiz sizlerin desteğiyle inşallah Meclise sunulacak. Biz en kısa sürede bunun ocak ayında, şubat ayında Meclise getirilmesini önemli buluyoruz.

Çok teşekkür ediyoruz bizleri davet ettiğiniz için.

Ayrıca bu düzenlemelerin oyunları da kapsadığını özellikle vurgulamak istiyorum. Oyunlar konusunda da benzer şekilde bir çalışmamız var. Dünyanın hızla değiştiği bir dönemde biz çok hızlı önlem almazsak maalesef bir jenerasyonu kaybedeceğiz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum, tekrar çok teşekkür ediyorum davetiniz için, sağ olun.

BAŞKAN NAZIM ELMAS - Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanımıza ve Aile Bakanlığı bürokratlarına çok çok teşekkür ediyoruz.

Belli ki ortak bir noktamız çocuklar. Çocuklar aynı zamanda ülkemizin geleceği. Buna ait Meclisimizdeki tüm üyelerin bir ortak mutabakatı da var çünkü beklentiler ortak. Bu ortak beklentileri bir an önce formüle etmekte ve belki dünyadaki diğer ülkelere örnek olabilecek yeni uygulamalarla bizim yasal düzenleme, rehberlik ve yönlendirme çalışmalarını her kademedede yapmamızda fayda var.

Ben tekrar toplantımıza değerli katkılar ve bilgiler sundukları için Bakanımıza teşekkür ediyorum.

Toplantımızı kapatıyorum. Çok teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati:15.39